

Europska
komisija

Europski kvalifikacijski okvir:

potpora učenju, radu i
prekograničnoj mobilnosti

10. godišnjica

Socijalna
Europa

Rukopis dovršen u veljači 2018.,

1. izdanje

Ni Europska komisija ni bilo koja druga osoba koja djeluje u ime Komisije nisu odgovorni za moguću uporabu podataka iz ove publikacije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2019.

© Europska unija, 2019.

Slike: © Shutterstock.com

Ponovna upotreba dopuštena je uz navođenje izvora.

Politika ponovne upotrebe dokumenata Europske komisije uređena je Odlukom 2011/833/EU (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

Za svaku uporabu ili reprodukciju fotografija ili drugih materijala koji nisu zaštićeni autorskim pravima EU-a dopuštenje se mora zatražiti izravno od vlasnika autorskih prava.

Print ISBN 978-92-76-02751-5 doi:10.2767/985955 KE-01-18-211-HR-C

PDF ISBN 978-92-76-02753-9 doi:10.2767/92559 KE-01-18-211-HR-N

Europski kvalifikacijski okvir:

potpora učenju, radu i
prekograničnoj mobilnosti

Sadržaj

Predgovor	4
Uvod	5
Europski kvalifikacijski okvir: što je to i kako funkcionira?	6
Opisnice kojima se određuju razine u Europskome kvalifikacijskom okviru	17
Kako se Europski kvalifikacijski okvir može primijeniti i tko ima koristi od njega?	20
Kakav je utjecaj Europski kvalifikacijski okvir imao dosada?	25
Pogled u budućnost	28
Pokrate	30

Predgovor

«U našem modernom svijetu ljudi trebaju prilike da razviju vještine i upotrijebe ih na različitim radnim mjestima, u različitim oblicima rada i tijekom daljnjeg osposobljavanja. Europski kvalifikacijski okvir ključni je element našeg zajedničkog rada na tome da se omogući lakše razumijevanje i prepoznavanje vještina i kvalifikacija kad se ljudi kreću unutar svoje zemlje ili u inozemstvo radi zaposlenja ili učenja. Zahvaljujući Europskom kvalifikacijskom okviru poslodavci mogu lakše usporediti strane kvalifikacije s nacionalnima i bolje razumjeti profile vještina kandidata. Europski kvalifikacijski okvir pomaže ljudima da iskoriste svoje talente tako što omogućava lakši put prema daljnjem učenju i podupire bolje usklađivanje vještina i radnih mjesta.»

Marianne Thyssen

Europska povjerenica za zapošljavanje, socijalna pitanja, vještine i mobilnost radne snage

Uvod

U našem modernom svijetu ljudima treba veći i širi skup vještina kako bi radili, komunicirali, pristupali informacijama, proizvodima i uslugama te sudjelovali u društvenim i građanskim aktivnostima.

Pravilno razumijevanje i vrednovanje vještina i kvalifikacija od temeljne je važnosti za ostvarivanje bolje usklađenosti između ponude vještina i potreba tržišta rada. Zajedničkim europskim okvirom mogu se poduprijeti razumijevanje i vrednovanje vještina i kvalifikacija. Njime se ujedno može pomoći pojedincima da tijekom života stječu i unapređuju vještine dok prelaze između različitih vrsta i razina obrazovanja te između obrazovanja i zaposlenja unutar jedne zemlje ili među više njih.

Kvalifikacijama se izražava što ljudi znaju, razumiju i što mogu raditi. Dolaze u različitim oblicima, npr. (sveučilišnim) diplomama ili svjedodžbama (o strukovnoj osposobljenosti). Transparentnost u pogledu onoga što je netko zaista naučio kako bi stekao kvalifikaciju („ishodi učenja“) ključna je kako bi se osiguralo da pojedinci, poslodavci te pružatelji obrazovanja i osposobljavanja pridaju odgovarajuću gospodarsku, društvenu i akademsku vrijednost kvalifikacijama.

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (EQF) usmjeren je na poboljšanje transparentnosti, usporedivosti i prenosivosti kvalifikacija građana. Europski kvalifikacijski okvir uspostavljen je 2008. kao zajednički referentni okvir kvalifikacija iskazanih u obliku ishoda učenja na sve višim razinama stručnosti. Taj okvir služi kao tumač razlika među različitim sustavima kvalifikacija i njihovih razina. Od njega bi koristiti trebale imati osobe koje uče, radnici, tražitelji zaposlenja, poslodavci, sindikati, pružatelji obrazovanja i osposobljavanja, tijela za priznavanje kvalifikacija, vladina tijela i međunarodne organizacije.

Preporuka o Europskome kvalifikacijskom okviru revidirana je 2017.¹ kako bi ga se prilagodilo sadašnjem stanju i pripremila za pitanja sutrašnjice. U revidiranoj verziji zadržani su ciljevi koji su dogovoreni prije jednog desetljeća, a koji se odnose na stvaranje transparentnosti i uzajamnog povjerenja u pogledu kvalifikacija u Europi. Revidiranje Europskoga kvalifikacijskog okvira bilo je jedna od 10 ključnih mjera iz Novog programa vještina za Europu, usmjerenog na poboljšanje kvalitete i relevantnosti osposobljavanja, veću vidljivost vještina te unapređenje informacija o vještinama². Kao što to njegovo ime daje naslutiti, Europski kvalifikacijski okvir jedan je od okvira čija je svrha pridonijeti ostvarivanju načela europskog stupa socijalnih prava³. Prvo od 20 načela tog stupa glasi da svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine koje im omogućavaju da u potpunosti sudjeluju u društvu i uspješno se kreću na tržištu rada.

1 2018-80078-0-1, rok do 6.12.2018.

2 2018-80078-0-1, rok do 6.12.2018.

3 2018-80078-0-1, rok do 6.12.2018.

Europski kvalifikacijski okvir: što je to i kako funkcionira?

Što je kvalifikacija?

U Europskom kvalifikacijskom okviru kvalifikacija se definira kao *formalni rezultat postupka ocjenjivanja i vrednovanja nakon odluke nadležnog tijela da je pojedinac ostvario ishode učenja koji odgovaraju određenom standardu.*

Zašto su kvalifikacije važne?

Kvalifikacije imaju nekoliko svrha. Poslodavcima pokazuju što bi nositelji određene kvalifikacije trebali znati te što mogu raditi i razumjeti („ishodi učenja”). Mogu biti potrebne kako bi se pristupilo određenim profesijama. Pomažu nadležnim tijelima i pružateljima usluga u području obrazovanja i osposobljavanja u utvrđivanju razine i sadržaja obrazovanja koje je stekao pojedinac. Važne su i za pojedinca kao način izražavanja osobnih postignuća. Kvalifikacije imaju važnu ulogu u povećanju zapošljivosti, olakšavanju mobilnosti i poboljšanju pristupa daljnjem obrazovanju.

Kvalifikacije obično imaju oblik dokumenata kao što su svjedodžbe ili diplome koji se dodjeljuju nakon obrazovanja, osposobljavanja, učenja i (katkad) rada. Sadržaj i razina kvalifikacija koji su dio okvira za osiguravanje kvalitete pouzdani su izvori informacija. Oni su svojevrsna valuta koju pojedinci mogu upotrijebiti u svrhu zapošljavanja ili daljnjeg učenja.

Transparentnije i lakše usporedive kvalifikacije na međunarodnoj razini

Sustavi obrazovanja i osposobljavanja u Europi raznoliki su te odražavaju tradicije u pojedinim zemljama. Zbog tih je razlika teško procijeniti što osoba koja ima kvalifikaciju iz druge zemlje zna, razumije i što može raditi u obrazovnim ili radnim okruženjima. Stoga je moguće da vrijednost kvalifikacije koja je dodijeljena u jednoj zemlji neće biti shvaćena u drugim zemljama, što može narušiti „povjerenje” u kvalitetu i sadržaj takve kvalifikacije. Isto vrijedi i za kvalifikacije dodijeljene izvan sustava formalnog obrazovanja i osposobljavanja te za one koje dodjeljuju međunarodna tijela i organizacije. Taj manjak povjerenja može utjecati na profesionalni razvoj, pristup mogućnostima zapošljavanja i pristup daljnjem učenju, čime se stvaraju prepreke mobilnosti u EU-u, unutar pojedinih zemalja i izvan njih.

Europski kvalifikacijski okvir zajednički je referentni okvir kojim se omogućava lakša usporedba kvalifikacija iz različitih zemalja. To se postiže podupiranjem uporabe ishoda učenja za svaku kvalifikaciju kako bi bile transparentnije i kako bi ih se lakše razumjelo. Europskim kvalifikacijskim okvirom tako se podupire prekogranična mobilnost osoba koje se obrazuju i koje rade te se promiče cjeloživotno učenje i profesionalni razvoj u cijeloj Europi.

Što je kvalifikacijski okvir?

U kvalifikacijskom okviru kvalifikacije se klasificiraju s obzirom na skup kriterija za određene ostvarene razine učenja. Usmjeren je na integriranje i koordiniranje kvalifikacija te poboljšanje transparentnosti, pristupačnosti i kvalitete kvalifikacija u odnosu na tržište rada, sustav obrazovanja i osposobljavanja te civilno društvo.

Kvalifikacijskim okvirom podupire se cjeloživotno učenje (tj. sve aktivnosti učenja tijekom života), s ciljem poboljšanja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne, građanske, društvene i/ili radne perspektive. Tom je definicijom obuhvaćen cijeli spektar formalnog, neformalnog i informalnog učenja.

Europski kvalifikacijski okvir: ishodi učenja kao glavno načelo

Kvalifikacije tradicionalno pružaju informacije o trajanju učenja te o instituciji ili lokaciji gdje se to učenje odvijalo. Informacije o tome što se može očekivati od nositelja kvalifikacije u pogledu znanja, vještina i kompetencija nisu toliko česte i transparentne.

Europski kvalifikacijski okvir i svi nacionalni kvalifikacijski okviri koji su s njime povezani slijede pristup koji se temelji na ishodima učenja. To znači da i sadržaj i razina kvalifikacije odražavaju ono što bi nositelj kvalifikacije trebao znati, razumjeti i moći raditi (ishodi učenja).

Stavljanjem naglaska na ishode učenja povećava se transparentnost kvalifikacija i poboljšava se njihova usporedivost među zemljama ili unutar iste zemlje (npr. među različitim vrstama kvalifikacija na istoj razini ili među različitim razinama istovrsnih kvalifikacija). Zahvaljujući usmjerenosti na ishode učenja, Europski kvalifikacijski okvir građanima može olakšati snalaženje u sve raznovrsnijem i složenijem sustavu kvalifikacija.

Pristupom koji se temelji na ishodima učenja dodatno se podupire bolja usklađenost između potrebnih vještina na tržištu rada i ponude u području obrazovanja i osposobljavanja, a olakšava se i priznavanje učenja u drugačijim okruženjima. Svojom usmjerenošću na ono što osoba koja uči zna, može raditi i razumjeti, ishodi učenja pridonose tome da se kvalifikacije otvore raznovrsnijim procesima i iskustvima učenja.

Zajednički referentni okvir opisnica razina temelj je Europskog kvalifikacijskog okvira

Europski kvalifikacijski okvir sadržava osam razina koje se temelje na ishodima učenja. Popratne opisnice razina pokazuju kako se očekivanja u pogledu znanja, vještina, samostalnosti i odgovornosti povećavaju usporedno s napredovanjem osobe koja uči od 1. do 8. razine. Te razine, zajedno s opisnicama, služe kao tumač razlika i omogućavaju usporedbu kvalifikacija iz različitih zemalja i institucija.

Opisnice ishoda učenja

Opisnice ishoda učenja u Europskom kvalifikacijskom okviru (vidjeti stranicu 17.) odražavaju dvije dimenzije: razine i područja učenja.

Dimenzija razine pokazuje kako se složenost ishoda učenja povećava s razinama kvalifikacije. Na primjer, razina samostalnosti koja se očekuje od nositelja kvalifikacije druge razine mnogo je niža od one koja se očekuje od nositelja kvalifikacije sedme razine.

U dimenziji područja učenja razlikuju se znanje, vještine te samostalnost i odgovornost, čime se omogućava da se različite vrste kvalifikacija klasificiraju na istoj razini. Na primjer, kvalifikacije koje u cjelini imaju istu razinu ishoda učenja mogu biti akademske, strukovne ili stručne orijentacije.

Europski kvalifikacijski okvir osmišljen je tako da obuhvati sve vrste i razine kvalifikacija, uključujući one koje pripadaju visokom obrazovanju, strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) te općem obrazovanju, kao i kvalifikacije koje dodjeljuju privatni sektor ili međunarodne organizacije.

Granice Europskog kvalifikacijskog okvira

U kontekstu EU-a politike i mjere povezane s vještinama i kvalifikacijama (osim onih kojima se omogućava pristup reguliranim profesijama) temelje se na člancima 165. (obrazovanje) i 166. (strukovno osposobljavanje) Ugovora o funkcioniranju Europske unije. U oba ta članka jasno je navedeno da je djelovanje EU-a usmjereno na poticanje suradnje među državama članicama te, ako je to potrebno, na podupiranje i dopunjavanje njihova djelovanja uz potpuno poštovanje njihovih sustava obrazovanja i osposobljavanja te kulturne i jezične raznolikosti.

Što Europski kvalifikacijski okvir nije:

- okvir za usklađivanje kvalifikacija ili standarda kvalifikacija među državama članicama EU-a (iako može dovesti do razvoja sličnih kvalifikacija u dvije zemlje ili više njih)
- uvođenje automatskog priznavanja kvalifikacija između država članica EU-a (no njime se postupak priznavanja može olakšati zahvaljujući povećanoj transparentnosti do koje dovodi)
- okvir usmjeren na klasifikaciju individualnih kompetencija putem opisnica koje se temelje na ishodima učenja (no Europskim kvalifikacijskim okvirom može se potaknuti i olakšati ocjenjivanje i vrednovanje npr. vještina stečenih tijekom rada i životnih iskustava).

Kako Europski kvalifikacijski okvir funkcionira u praksi?

Preporukom o Europskome kvalifikacijskom okviru pozivaju se države članice da svoje nacionalne kvalifikacijske okvire ili sustave povežu s Europskim kvalifikacijskim okvirom kako bi se uspostavila jasna i transparentna veza između nacionalnih razina kvalifikacija i osam razina kvalifikacija Europskog kvalifikacijskog okvira.

Budući da je Europski kvalifikacijski okvir u prvom redu tumač razlika, kvalifikacije nisu izravno uključene u Europski kvalifikacijski okvir. One su umjesto toga uključene u nacionalne kvalifikacijske okvire, u kojima se njihova razina i vrijednost u inozemstvu mogu razumjeti s obzirom na osam razina Europskog kvalifikacijskog okvira. To povezivanje građanima postaje vidljivije kako se razine Europskog kvalifikacijskog okvira sve više dodaju na nacionalne svjedodžbe i diplome i uključuju u nacionalne kvalifikacijske okvire.

Svaka zemlja koja svoje razine nacionalnih kvalifikacija želi povezati s Europskim kvalifikacijskim okvirom mora izraditi detaljno izvješće o povezivanju koje prati 10 kriterija za povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom utvrđenih u Prilogu III. revidiranoj Preporuci o Europskome kvalifikacijskom okviru.

Kriterijima za povezivanje trebalo bi osigurati dosljedno i transparentno povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Ti kriteriji pomažu i pri strukturiranju izvješća o povezivanju, koja bi trebala sadržavati informacije i pisane izjave nacionalnih tijela nadležnih za osiguravanje kvalitete i međunarodnih stručnjaka.

Kriteriji za povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom

1. Odgovornosti i/ili pravnu nadležnost svih relevantnih nacionalnih tijela uključenih u postupak povezivanja jasno određuju i objavljuju nadležna tijela.
2. Postoji jasna i dokaziva poveznica između razina kvalifikacija u nacionalnim kvalifikacijskim okvirima ili sustavima i opisnica razina Europskoga kvalifikacijskog okvira.
3. Nacionalni kvalifikacijski okviri ili sustavi i njihove kvalifikacije temelje se na načelu i cilju ishoda učenja te su povezani s mehanizmima vrednovanja neformalnog i informalnog učenja te, prema potrebi, sa sustavima bodovanja.
4. Postupci za uključivanje kvalifikacija u nacionalni kvalifikacijski okvir ili za opisivanje mjesta kvalifikacija u nacionalnom kvalifikacijskom sustavu transparentni su.
5. U nacionalnom sustavu (sustavima) osiguravanja kvalitete za obrazovanje i osposobljavanje upućuje se na nacionalne kvalifikacijske okvire ili sustave te je taj sustav (ti sustavi) usklađen s načelima osiguravanja kvalitete utvrđenima u Prilogu IV. Preporuci o europskome kvalifikacijskom okviru.
6. Postupak povezivanja uključuje izričitu suglasnost relevantnih tijela za osiguravanje kvalitete o usklađenosti izvješća o povezivanju s relevantnim nacionalnim mehanizmima, odredbama i praksama osiguravanja kvalitete.
7. U postupak povezivanja uključeni su međunarodni stručnjaci, a izvješća o povezivanju sadrže pisanu izjavu najmanje dvaju međunarodnih stručnjaka iz dviju različitih zemalja o postupku povezivanja.
8. Nadležno tijelo ili tijela potvrđuju povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Nadležna tijela, uključujući nacionalne koordinacijske točke za Europski kvalifikacijski okvir, objavljuju jedno sveobuhvatno izvješće u kojem se utvrđuju povezivanje i popratni dokazi te u kojem se govori o svakom kriteriju zasebno. Isto se izvješće može upotrijebiti za samocertificiranje u kvalifikacijskom okviru Europskoga prostora visokog obrazovanja, u skladu s njegovim kriterijima samocertificiranja.
9. U roku od šest mjeseci od upućivanja na izvješće o povezivanju ili njegova ažuriranja države članice i druge zemlje sudionice objavljuju izvješće o povezivanju i dostavljaju relevantne informacije za potrebe usporedbe na odgovarajućem europskom portalu.
10. Uz postupak povezivanja sve novoizdane isprave povezane s kvalifikacijama iz nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava (npr. svjedodžbe, diplome, prilozi svjedodžbi, dopunske isprave o studiju) i/ili registri kvalifikacija koje su izdala nadležna tijela trebali bi sadržavati jasno povezivanje s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira s pomoću nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava.

Uloga Savjetodavne skupine za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira

Savjetodavna skupina za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira osnovana je 2008. kako bi se osigurala sveukupna usklađenost te promicali transparentnost i povjerenje u postupak povezivanja. Njezina je uloga potvrđena Preporukom iz 2017.

Skupinom predsjedava Europska komisija, a sastoji se od nacionalnih predstavnika (po dva iz svake države članice i iz svake od ostalih 11 zemalja sudionica), subjekata s tržišta rada, predstavnika iz područja obrazovanja i osposobljavanja te iz civilnog društva te predstavnika Vijeća Europe. Ima stručnu potporu Europskog centra za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop) i Europske zaklade za osposobljavanje (ETF).

Skupina detaljno raspravlja o svakom izvješću o povezivanju i pruža povratne informacije zemljama koje su ih izložile. Izlaganjima i raspravama o izvješćima želi se poboljšati razumijevanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira i sustava među zemljama koje sudjeluju u provedbi Europskoga kvalifikacijskog okvira. Cilj tog postupka jest realistično sagledati nacionalne kvalifikacijske okvire i njihove poveznice s Europskim kvalifikacijskim okvirom, ali i kvalifikacije uključene u nacionalni kvalifikacijski okvir i mehanizme osiguravanja kvalitete. U tom postupku stručnog preispitivanja članovi Europskoga kvalifikacijskog okvira imaju ulogu „kritičnih prijatelja” i pomažu kolegama iz drugih zemalja da transparentno izlože svoje sustave i kvalifikacije.

Zemlja se povezala s Europskim kvalifikacijskim okvirom kada Savjetodavna skupina za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira zaključi da je njezino izvješće o povezivanju dovoljno transparentno i da se njime poštuje svih 10 kriterija za povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Ako Savjetodavna skupina ne smatra da su izvješće i objašnjenja zadovoljavajući, od zemlje će se tražiti da na nekom drugom sastanku Savjetodavne skupine za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira dostavi pojašnjenja ili revidirano izvješće.

Kao središnji forum za raspravu između Komisije, država članica i dionika o provedbi Europskoga kvalifikacijskog okvira, Savjetodavna skupina za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira ima važnu ulogu u izgradnji povjerenja među zemljama uključenima u Europski kvalifikacijski okvir. To se povjerenje dodatno razvija aktivnostima suradničkog učenja koje su usmjerene na specifične teme.

Revizija Preporuke o Europskome kvalifikacijskom okviru u svibnju 2017.

Uspostavom Europskoga kvalifikacijskog okvira započeo je postupak ostvarivanja veće usporedivosti među kvalifikacijama u Europi. Preporuka o Europskome kvalifikacijskom okviru, kojom se odražava snažna potpora svih država članica, revidirana je 2017. kako bi se uključili novi elementi koji će pomoći u tome da se taj okvir prilagodi sadašnjim i budućim pitanjima. Ti novi elementi uključuju:

- poziv državama članicama da redovito ažuriraju povezivanje svojih nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom
- revidirana načela za osiguravanje kvalitete koja su usmjerena na kvalifikacije
- razmjene informacija i savjetovanja među državama članicama kako bi se osigurala dosljednost razina koje se dodjeljuju međunarodnim kvalifikacijama uključenima u nacionalne kvalifikacijske okvire
- mogućnost razvoja i primjene kriterija i postupaka kako bi se omogućila usporedba kvalifikacijskih okvira trećih zemalja s Europskim kvalifikacijskim okvirom
- preporuke o boljoj komunikaciji u vezi s Europskim kvalifikacijskim okvirom.

Nadalje, postojeće su prakse zahvaljujući uključivanju u Preporuku postale još transparentnije (npr. kriteriji za povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom).

Ažuriranje povezivanja s Europskim kvalifikacijskim okvirom

Izvešća o povezivanju s Europskim kvalifikacijskim okvirom prikazuju određeni vremenski trenutak i s vremenom će postati zastarjela zbog razvoja nacionalnih kvalifikacijskih okvira i sustava. Zbog toga se revidiranom Preporukom o Europskome kvalifikacijskom okviru poziva države članice da prema potrebi preispitaju i ažuriraju svoja izvešća o povezivanju. Informacije uključene u izvešća o povezivanju trebale bi biti točne i transparentne jer to izravno utječe na pouzdanost nacionalnog kvalifikacijskog okvira. Povezivanje razina nacionalnih kvalifikacija s razinama Europskog kvalifikacijskog okvira tako ostaje relevantno i usklađeno s nacionalnim kvalifikacijskim sustavima. To određuje i mjeru u kojoj se Europskim kvalifikacijskim okvirom može olakšati usporedivost i prenosivost kvalifikacija.

Povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom i usporedivost koja se time omogućava utječe i na preispitivanje te obnovu nacionalnih kvalifikacija. U postupku suradničkog učenja koji se odvija na razini EU-a mogu se prikazati sve promjene u obrazovanju, osposobljavanju i sustavu kvalifikacija od kojih osobe koje uče mogu imati koristi.

Objava izvješća o povezivanju

Zemlje koje su se povezale s Europskim kvalifikacijskim okvirom poziva se da u roku od šest mjeseci javno objave rezultate tog postupka na nacionalnoj i europskoj razini. Na europskoj se razini to trenutačno provodi putem portala o mogućnostima učenja i kvalifikacijama.

Zemlje isto tako mogu dijeliti informacije o svojim bazama podataka o nacionalnim kvalifikacijama ili registrima nacionalnih kvalifikacija tako da ih povežu s portalom o mogućnostima učenja i kvalifikacijama ili objave svoje kvalifikacije na portalu za europske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja (ESCO). Podaci o kvalifikacijama moraju uključivati razinu Europskog kvalifikacijskog okvira (ali i nacionalnog kvalifikacijskog okvira) i informacije o ishodima učenja. Objavljivanjem tih informacija kvalifikacije postaju lako dostupne pojedincima, poslodavcima, pružateljima obrazovanja i osposobljavanja, tijelima za priznavanje itd.

Razine Europskoga kvalifikacijskog okvira na svjedodžbama, dopunskim ispravama i u registrima kvalifikacija

Nakon što se povežu s Europskim kvalifikacijskim okvirom zemlje se poziva da dodaju jasno povezivanje s odgovarajućom razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira na sve isprave o kvalifikacijama koje izdaju nadležna tijela (npr. svjedodžbe, diplome, dopunske isprave) i/ili u registre kvalifikacija. Ako je prikazan na svjedodžbama i diplomama, Europski kvalifikacijski okvir (ili nacionalni kvalifikacijski okvir) vidljiviji je pojedincima i poslodavcima.

Načela osiguravanja kvalitete Europskoga kvalifikacijskog okvira

Povjerenje u kvalitetu i razinu kvalifikacija s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira neophodno je kako bi se osigurala mobilnost preko sektorskih i zemljopisnih granica. Osiguravanje kvalitete iz tog je razloga ključno. Preporukom iz 2017. ojačana su načela osiguravanja kvalitete Europskoga kvalifikacijskog okvira, koja su izražena kako je opisano u nastavku.

- Države članice trebale bi osigurati da kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira budu u skladu sa zajedničkim načelima osiguravanja kvalitete utvrđenima u Prilogu IV., ne dovodeći u pitanje nacionalna načela osiguravanja kvalitete koja se primjenjuju na nacionalne kvalifikacije.
- Kriteriji za povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom 5. i 6. odnose se na osiguravanje kvalitete. Kriterijem 5. zahtijeva se da se u nacionalnom sustavu (sustavima) osiguravanja kvalitete za obrazovanje i osposobljavanje upućuje na nacionalne kvalifikacijske okvire ili sustave te da taj sustav (sustavi) bude usklađen s načelima osiguravanja kvalitete utvrđenima u Prilogu IV. Preporuci. Kriterijem 6. utvrđuje se da postupak povezivanja uključuje izričitu suglasnost relevantnih tijela za osiguravanje kvalitete o usklađenosti izvješća o povezivanju s relevantnim nacionalnim mehanizmima, odredbama i praksama osiguravanja kvalitete.

- Prilog IV. Preporuci o Europskome kvalifikacijskom okviru sadržava 10 načela osiguravanja kvalitete za kvalifikacije koje su dio nacionalnih kvalifikacijskih okvira ili sustava povezanih s Europskim kvalifikacijskim okvirom. U njima se navodi da bi trebalo osigurati kvalitetu svih kvalifikacija s razinom Europskog kvalifikacijskog okvira kako bi se povećalo povjerenje u njihovu kvalitetu i razinu. Ta su načela u skladu s dva postojeća europska okvira za osiguravanje kvalitete: okvirom Europskih standarda i smjernica za visoko obrazovanje te okvirom Europskog sustava osiguravanja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET).

Načela osiguravanja kvalitete za kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira

U skladu s nacionalnim okolnostima i uzimajući u obzir sektorske razlike, postupak osiguravanja kvalitete kvalifikacija s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira trebao bi:

- biti usmjeren na oblikovanje kvalifikacija te primjenu pristupa usmjerenog na ishode učenja
 - osigurati važeće i pouzdano vrednovanje u skladu s dogovorenim i transparentnim standardima koji se temelje na ishodima učenja i obuhvatiti postupak certificiranja
 - sastojati se od mehanizama za davanje povratnih informacija i postupaka za stalno poboljšavanje
 - uključivati sve relevantne dionike u svim fazama postupka
 - uključivati dosljedne metode vrednovanja, samoprocjene i vanjskog pregleda
 - biti sastavni dio unutarnjeg upravljanja, uključujući aktivnosti povjerene podizvođačima, u tijelima koja izdaju kvalifikacije s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira
 - temeljiti se na jasnim i mjerljivim ciljevima, standardima i smjericama
 - imati potporu u obliku odgovarajućih resursa
 - uključivati redovito preispitivanje postojećih vanjskih nadzornih tijela ili agencija koje provode osiguravanje kvalitete
 - uključivati rezultate vrednovanja kojima se može pristupiti elektronički.
-

Europski kvalifikacijski okvir i sustavi bodovanja

Europski kvalifikacijski okvir i nacionalni kvalifikacijski okviri trebali bi primjenom pristupa usmjerenog na ishode učenja pružati bolju potporu pojedincima pri kretanju: i. među različitim razinama obrazovanja i osposobljavanja, ii. unutar sektora obrazovanja i osposobljavanja i između njih, iii. između obrazovanja i osposobljavanja te tržišta rada i iv. unutar granica i preko njih.

U skladu s revidiranom Preporukom, države članice EU-a složile su se da ako nacionalni kvalifikacijski okviri sadržavaju sustave bodovanja ili su povezani s njima, oni trebaju biti razvijeni na koordiniran način kako bi se poduprli prijelazi i olakšala prohodnost. Stoga je razvijeno sedam načela usklađenih s postojećim alatima za transparentnost za sustave bodovanja, kao što su Europski sustav prikupljanja i prenošenja bodova (ECTS) u visokom obrazovanju i Europski sustav bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET).

Europski kvalifikacijski okvir i kvalifikacijski okvir za Europski prostor visokog obrazovanja

Europski kvalifikacijski okvir usklađen je s kvalifikacijskim okvirom za Europski prostor visokog obrazovanja i njegovim opisnicama ciklusa. Taj su okvir 2005. dogovorili ministri obrazovanja u okviru međuvladina Bolonjskog procesa. Uz iznimku Kosova⁴, sve zemlje sudionice Europskog kvalifikacijskog okvira sudjeluju u Bolonjskom procesu. Kratki ciklus (koji može biti povezan s prvim ciklusom ili obuhvaćen njime), prvi, drugi i treći ciklus okvira odgovaraju razinama od 5. do 8. Europskog kvalifikacijskog okvira.

Većina zemalja koja se povezala s Europskim kvalifikacijskim okvirom izradila je jedinstveno izvješće koje uključuje i samocertificiranje u kvalifikacijskom okviru Europskoga prostora visokog obrazovanja.

4 Ovaj naziv ne dovodi u pitanje stajališta o statusu te je u skladu s rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

Opisnice kojima se određuju razine u Europskome kvalifikacijskom okviru

Znanje

U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira znanje je opisano kao teorijsko i/ili činjenično.

Vještine

U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira vještine su opisane kao spoznajne (uključuju upotrebu logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja) i praktične (uključuju manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata).

1. razina	osnovno opće znanje	osnovne vještine potrebne za izvršavanje jednostavnih zadataka
2. razina	osnovno činjenično znanje o nekom području rada ili učenja	osnovne spoznajne i praktične vještine potrebne za primjenu relevantnih informacija radi izvršavanja zadataka i rješavanja rutinskih problema s pomoću jednostavnih pravila i alata
3. razina	poznavanje činjenica, načela, postupaka i općih koncepata u području rada ili učenja	niz spoznajnih i praktičnih vještina potrebnih za izvršavanje zadataka i rješavanje problema odabirom i primjenom osnovnih metoda, alata, materijala i informacija
4. razina	činjenično i teorijsko znanje u širim kontekstima unutar područja rada ili učenja	niz spoznajnih i praktičnih vještina potrebnih za pronalazak rješenja za određene probleme u području rada ili učenja
5. razina	opsežno, specijalizirano, činjenično i teorijsko znanje unutar područja rada ili učenja te svijest o granicama tog znanja	sveobuhvatan niz spoznajnih i praktičnih vještina potrebnih za razvoj kreativnih rješenja za apstraktne probleme
6. razina	napredno znanje o području rada ili učenja, uključujući kritičko razumijevanje teorija i načela	napredne vještine, iskazivanje umijeća i inovativnosti potrebnih za rješavanje složenih i nepredvidivih problema u specijaliziranom području rada ili učenja
7. razina	visokospecijalizirano znanje koje dijelom obuhvaća najvažnije znanje u području rada ili učenja, kao temelj za inovativno razmišljanje i/ili istraživanje kritička svijest o problemima povezanim sa znanjem u nekom području i na mjestu preklapanja različitih područja	specijalizirane vještine rješavanja problema potrebne u istraživanju i/ili inovacijama radi razvoja novog znanja i postupaka te integracije znanja iz različitih područja
8. razina	znanje o najnovijim otkrićima u području rada ili učenja i na mjestu preklapanja različitih područja	najnaprednije i najspecijaliziranije vještine i metode, uključujući sintezu i vrednovanje, potrebne za rješavanje kritičkih problema u istraživanju i/ili inovacijama te za širenje i redefiniranje postojećeg znanja ili stručne prakse

Odgovornost i samostalnost

U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira odgovornost i samostalnost opisane su kao sposobnost pojedinca da samostalno i odgovorno primjenjuje znanje i vještine.

rad ili učenje pod izravnim nadzorom u strukturiranom kontekstu	1. razina
rad ili učenje pod nadzorom uz određenu mjeru samostalnosti	2. razina
preuzimanje odgovornosti za dovršavanje zadataka u radu ili učenju prilagodba vlastitog ponašanja okolnostima u rješavanju problema	3. razina
samoorganizacija posla u okviru smjernica konteksta rada ili učenja koje su obično predvidljive, ali podložne promjenama nadzor rutinskog rada drugih, preuzimanje odgovornosti u određenoj mjeri za vrednovanje i poboljšanje aktivnosti rada ili učenja	4. razina
upravljanje i nadzor u kontekstima aktivnosti rada ili učenja u kojima dolazi do nepredvidivih promjena kritički osvrt na vlastiti rad i rad drugih te njegov razvoj	5. razina
upravljanje složenim tehničkim ili profesionalnim aktivnostima ili projektima, preuzimanje odgovornosti za donošenje odluka u nepredvidivim kontekstima rada ili učenja preuzimanje odgovornosti za upravljanje profesionalnim razvojem pojedinaca i skupina	6. razina
upravljanje kontekstima rada ili učenja koji su složeni, nepredvidivi i zahtijevaju nove strateške pristupe te njihova prilagodba preuzimanje odgovornosti za doprinos stručnom znanju i praksi i/ili za davanje kritičkog osvrta na strateške rezultate timova	7. razina
pokazivanje znatnog autoriteta, inovativnosti, samostalnosti, akademskog i profesionalnog integriteta te kontinuirane predanosti razvoju novih ideja ili postupaka važnih za kontekst rada ili učenja, uključujući istraživanje	8. razina

Kako se Europski kvalifikacijski okvir može primijeniti i tko ima koristi od njega?

Europski kvalifikacijski okvir stvoren je iz više razloga. Iako je njegova glavna svrha pomoći građanima u učenju i razvoju karijere, tim se okvirom podupiru i dionici u obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju kako bi se poboljšale politike i prakse. Kao sveobuhvatan i uključiv referentni okvir za kvalifikacije kojim se obuhvaćaju sve vrste i razine, Europski kvalifikacijski okvir ima mnogo korisnika: od pojedinaca, poslodavaca, sindikata, pružatelja obrazovanja i osposobljavanja, tijela za priznavanje kvalifikacija do vladinih tijela i međunarodnih organizacija.

Neke od koristi koje su ostvarene, ali i neke koje se očekuju za različite ciljne skupine sažete su u nastavku.

Europskim kvalifikacijskim okvirom podupiru se karijere na tržištu rada

Kvalifikacije omogućavaju pristup radnim mjestima i temelj su za izgradnju karijere. Za pronalaženje radnog mjesta ili mijenjanje radnog mjesta potrebno je da poslodavci i ostali dionici na tržištu rada da, pravedno ocijene i pravilno vrednuju kvalifikacije. Stoga je ključno da se kvalifikacijom može pokazati što njezin nositelj zna, razumije i može raditi.

Zahvaljujući uporabi ishoda učenja za opisivanje kvalifikacija, ali i uključivanju europskih razina ili razina nacionalnih kvalifikacija na njima, poslodavci mogu lakše protumačiti kvalifikacije kandidata.

Europski kvalifikacijski okvir ujedno poslodavcima omogućava da bolje procijene kvalifikacije iz drugih zemalja i institucija koje im nisu poznate. Mogu bolje razumjeti razinu svih kandidata, usporediti njihove kvalifikacije s nacionalnim kvalifikacijama, razumjeti relevantnost tih kvalifikacija i vidjeti kako ishodi učenja odgovaraju potrebama određenog poduzeća ili sektora.

S pomoću Europskoga kvalifikacijskog okvira poslodavci mogu Europu smatrati jedinstvenim područjem kvalifikacija. Tako se smanjuju prepreke mobilnosti radne snage, podupire se bolja uporaba postojećeg znanja, vještina i kompetencija te se poboljšava usklađenost između ponude i potražnje na tržištu rada.

Europskim kvalifikacijskim okvirom promiče se zajednički jezik između područja obrazovanja i osposobljavanja i tržišta rada

Promicanjem usmjerenosti na ishode učenja, Europskim kvalifikacijskim okvirom može se olakšati i dijalog o potrebama tržišta rada i ponudi u okviru sustavâ obrazovanja i osposobljavanja. Strukturirani dijalog u kojem se primjenjuju ishodi učenja kao zajednički jezik pomaže u jačanju relevantnosti i povećanju privlačnosti kvalifikacija.

Europski kvalifikacijski okvir i nacionalni kvalifikacijski okviri kao zemljovid koji osobama koje uče pomažu pri odlučivanju o daljnjem obrazovanju i osposobljavanju

Europski kvalifikacijski okvir, koji je usko povezan s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima u 39 europskih zemalja⁵, služi kao sveobuhvatni zemljovid svih vrsta i razina kvalifikacija u Europi. Ti su okviri sve dostupniji u nacionalnim bazama podataka o kvalifikacijama te ih osobe koje uče mogu upotrijebiti kako bi utvrdile razinu određene kvalifikacije i njezinu povezanost s drugim kvalifikacijama. Kao zemljovid koja povezuje različite nacionalne kvalifikacijske okvire, Europski kvalifikacijski okvir relevantan je za različite skupine osoba koje uče i pruža im lako dostupan pregled kvalifikacija i načina stjecanja kvalifikacija. Pojedinci koji se žele dodatno obrazovati ili osposobljavati mogu upotrijebiti te okvire kao polaznu točku za informiranje o relevantnim tečajevima i programima.

Europskim kvalifikacijskim okvirom i nacionalnim kvalifikacijskim okvirima olakšava se cjeloživotno učenje

Otvaranje kvalifikacija raznovrsnijim iskustvima učenja, primjerice onima koja se odvijaju na poslu ili u slobodno vrijeme, ključno je za promicanje cjeloživotnog učenja. Pristup koji se temelji na ishodima učenja omogućava da se u obzir uzmu iskustva izvan formalnog obrazovanja.

Vrednovanje neformalnog i informalnog učenja u Europi

Većina europskih zemalja uspostavila je mehanizme za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja. Ti mehanizmi osobama koje uče omogućavaju da se njihovo prethodno učenje utvrdi, ocijeni i, ako ispunjava dogovorene zahtjeve i standarde, prizna kao djelomična ili cjelovita kvalifikacija. To je važno za građane jer se time izbjegava dvostruki rad i u obzir se uzimaju raznovrsna i bogata iskustva učenja⁶.

Fleksibilni načini učenja važni su preduvjeti za olakšavanje cjeloživotnog učenja. Mehanizmi za prikupljanje i prijenos bodova dio su tog pristupa. Europskim kvalifikacijskim okvirom i njegovim pristupom koji se temelji na ishodima učenja podupiru se prijenos i prikupljanje bodova i njime se može, uz vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, izravno olakšati cjeloživotno učenje.

5 2018-80078-0-1, rok do 6.12.2018.

6 2018-80078-0-1, rok do 6.12.2018.

Kvalifikacije s razinom Europskog kvalifikacijskog okvira pouzdan su pokazatelj

Budući da se sustavi obrazovanja i osposobljavanja razlikuju među zemljama, katkad je teško procijeniti vrijednost i relevantnost stranih kvalifikacija. Zbog toga postoji opasnost da kvalifikacije neće biti pravedno razmotrene i ocijenjene. Isti problem može nastati i pri kombiniranju kvalifikacija iz različitih sektora i institucija za obrazovanje i osposobljavanje.

Razine Europskog kvalifikacijskog okvira sve se više uključuju u nacionalne svjedodžbe i diplome diljem Europe pa se može vidjeti u kakvom je odnosu neka kvalifikacija prema drugim kvalifikacijama u širem europskom kontekstu. Sustavnom i dugoročnom suradnjom među zemljama u okviru Europskoga kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira, koji imaju ulogu nadzornika kvalifikacija osigurane kvalitete, osigurava se pouzdanost tih razina u cijeloj Europi. Zahvaljujući tome građani mogu lako razlikovati kvalifikacije u koje se mogu pouzdati od onih u koje se ne mogu pouzdati ili koje su „lažne”. Europski kvalifikacijski okvir na taj način služi i kao oblik „zaštite potrošača”.

Europskim kvalifikacijskim okvirom olakšava se priznavanje kvalifikacija

Europskim kvalifikacijskim okvirom olakšava se priznavanje kvalifikacija tako što se promiče uporaba ishoda učenja, što nositeljima i primateljima kvalifikacija omogućava da izravno ocijene sadržaj, razinu i profil određene kvalifikacije.

Europski kvalifikacijski okvir surađuje s drugim europskim i međunarodnim instrumentima kojima se podupire priznavanje kvalifikacija. Dok su ti instrumenti usmjereni na regulirane i/ili akademske kvalifikacije, Europskim kvalifikacijskim okvirom podupire se priznavanje učenja za sve kvalifikacije.

Europski i međunarodni instrumenti kojima se podupire priznavanje kvalifikacija

- Direktivom 2005/36/EZ uređuje se priznavanje stručnih kvalifikacija u EU-u, čime se stručnjacima omogućava da se kreću preko granica i bave svojim zanimanjima ili pružaju usluge u inozemstvu⁷,
- Lisabonska konvencija o priznavanju kvalifikacija⁸ međunarodni je sporazum koji provode UNESCO i Vijeće Europe i kojim se omogućava priznavanje kvalifikacija u Europi i šire.
- ENIC/NARIC⁹ je mreža nacionalnih centara osnovanih radi pružanja izravne potpore institucijama i građanima pri priznavanju akademskih kvalifikacija.

7 2018-80078-0-1, rok do 6.12.2018.

8 <https://rm.coe.int/168007f2c7>

9 <http://www.enic-naric.net/>

Europskim kvalifikacijskim okvirom podupiru se drugi alati EU-a za postizanje transparentnosti

Europska komisija uvela je u bliskoj suradnji s državama članicama brojne alate kojima se tijekom posljednjeg desetljeća podupire modernizacija europskih sustava obrazovanja i osposobljavanja. Usmjeravanjem na veću transparentnost i usporedivost vještina i kvalifikacija tim se alatima podupire zemljopisno i cjeloživotno učenje građana. Perspektiva koja uključuje ishode učenja može se shvatiti kao „ljepilo” koje povezuje sve te alate. Njome se poštuje raznolikost nacionalnih rješenja, a istodobno im omogućava da funkcioniraju zajedno.

Mnogi od tih alata izravno se odnose na građane, kao što je to slučaj s okvirom Europass te sustavom bodovanja u visokom obrazovanju (ECTS) i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET). Dok se okvirom Europass pruža potpora pojedincima u pogledu učenja i karijere, sustavom bodovanja olakšavaju se fleksibilni načini učenja i cjeloživotno učenje.

Drugom skupinom alata podupire se rad nacionalnih tijela i institucija te se neizravno rješavaju potrebe građana. To se odnosi na brojne inicijative za profesionalno usmjeravanje i priznavanje učenja, pri čemu europske inicijative služe kao poticaj za uspostavu nacionalnih mehanizama i praksi dijeljenja. Alati kojima se podupire suradnja na osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju (ESG) i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) usmjereni su na povećanje povjerenja i transparentnosti među zemljama. Nadalje, Komisija je uvođenjem klasifikacije ESCO-a utvrdila terminologiju kojom se podupire usmjeravanje na ishode učenja i jačanje dijaloga između dionika u području obrazovanja i osposobljavanja te na tržištu rada.

**Kakav je utjecaj
Europski kvalifikacijski
okvir imao dosada?**

Pregled

Od 2008. u Europski kvalifikacijski okvir uključilo se 39 zemalja. Osim 28 država članica EU-a ta brojka uključuje 11 trećih zemalja (Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Sjevernu Makedoniju, Island, Kosovo¹⁰, Lihtenštajn, Crnu Goru, Norvešku, Srbiju, Švicarsku i Tursku).

Trenutačno je 35 zemalja (27 država članica EU-a i 8 zemalja izvan EU-a) povezalno svoje nacionalne kvalifikacijske okvire ili sustave s Europskim kvalifikacijskim okvirom. To znači da je uspostavljena jasna veza između nacionalnih razina i europskih razina. Najviše izvješća o povezivanju objavljeno je i na portalu o mogućnostima učenja i kvalifikacijama u Europi¹¹.

Kako bi se postigla potpuna provedba i podigla razina svijesti u javnosti, zemlje bi trebale poduzeti mjere kojima će osigurati da njihove kvalifikacije sadržavaju jasno povezivanje s odgovarajućom razinom Europskog kvalifikacijskog okvira. Europske razine trebale bi se nalaziti na ispravama o kvalifikacijama te u bazama podataka o kvalifikacijama ili registrima kvalifikacija kako bi kvalifikacije bile transparentnije i usporedivije. Vidljivost razina Europskog kvalifikacijskog okvira ključan je element uspjeha provedbe Europskog kvalifikacijskog okvira.

Trenutačno 23 zemlje koje su se povezale s Europskim kvalifikacijskim okvirom prikazuju njegove razine na svjedodžbama, diplomama ili dopunskim ispravama Europass, dok 17 zemalja prikazuje razine Europskog kvalifikacijskog okvira u bazama podataka o kvalifikacijama ili registrima kvalifikacija. Određeni broj zemalja sada radi na povezivanju svojih baza podataka s portalom o mogućnostima učenja i kvalifikacijama u Europi. Svoje kvalifikacije mogu povezati i s portalom ESCO-a¹².

Razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira i preusmjeravanje na ishode učenja

Europski kvalifikacijski okvir imao je velik utjecaj na razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira u Europi. Trenutačno postoje 43 nacionalna kvalifikacijska okvira, a prije donošenja prve preporuke o Europskome kvalifikacijskom okviru 2008. postojala su samo tri.

Većina zemalja uvela je okvire s osam razina, iako ih neke imaju više ili manje (npr. francuski okvir ima pet razina, irski deset, a škotski dvanaest). Određen broj zemalja upotrebljava i podrazine, što se smatra važnim kako bi se zadovoljili interesi određenih dionika i kako bi se povremeno uzele u obzir nagrade za zasluge.

Iako su rane faze Europskog kvalifikacijskog okvira uglavnom bile usmjerene na uspostavu nacionalnih kvalifikacijskih okvira kako bi ih se povezalno s Europskim kvalifikacijskim okvirom, trenutačne aktivnosti mnogih nacionalnih kvalifikacijskih okvira usmjerene su na dodjelu razina pojedinačnim kvalifikacijama i na preispitivanje kvalifikacija. Europski kvalifikacijski okvir stoga je, razvojem nacionalnih okvira, pridonio poboljšanoj transparentnosti nacionalnih kvalifikacijskih sustava.

Dijalog među dionicima

Utjecaj je imalo i sudjelovanje dionika u području obrazovanja/osposobljavanja i

10 Tim se nazivom ne dovodi u pitanje stajalište o statusu te je on u skladu s RV5UN-om 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova

11 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home?resetLanguage=true&newLanguage=hr>

12 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home?resetLanguage=true&newLanguage=hr>

zapošljavanja te različitih sudionika u području obrazovanja/osposobljavanja, kao i dijalog među njima. Po uzoru na Europski kvalifikacijski okvir, gotovi svi povezani nacionalni kvalifikacijski okviri sveobuhvatni su okviri koju uključuju širok spektar kvalifikacija. Zbog toga su u nekoliko zemalja uspostavljene strukture trajnog dijaloga, koje uključuju javna tijela, visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje te civilne organizacije.

Nacionalni kvalifikacijski okviri i više strukovno obrazovanje i osposobljavanje

Provedba Europskoga kvalifikacijskog okvira i taj dijalog u nekim su zemljama rezultirali višom razinom pariteta između strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i visokog obrazovanja. Opisnice Europskog kvalifikacijskog okvira neutralni su u odnosu na akademsko i stručno osposobljavanje te se njima ne propisuje na koju bi se razinu trebale smjestiti različite vrste kvalifikacija. Provedba Europskog kvalifikacijskog okvira pokazuje da se strukovne kvalifikacije i stručne kvalifikacije mogu povezati i s razinama od 5. do 8. (na primjer, njemačka i austrijska kvalifikacija „majstor obrtnik” povezana je s razinom 6., dok je švicarski nacionalni kvalifikacijski okvir izričito osmišljen tako da podupire to načelo).

Povezivanje kvalifikacijskih okvira i vrednovanje neformalnog i informalnog učenja

U Preporuci o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja iz 2012. prepoznata je važnost veze s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima za daljnju provedbu mehanizama vrednovanja u Europi. Ažuriranom verzijom Europskog popisa vrednovanja iz 2016.¹³ potvrđeno je da zemlje sada pridaju veliku važnost povezivanju okvirâ i mehanizama vrednovanja. Zahvaljujući usmjerenosti na ishode učenja, Europski kvalifikacijski okvir i nacionalni kvalifikacijski okviri djeluju kao referentna točka za utvrđivanje, dokumentiranje, ocjenjivanje i priznavanje učenja u neformalnim i informalnim okruženjima.

Kvalifikacije dodijeljene izvan formalnog obrazovanja i osposobljavanja

Većina europskih nacionalnih kvalifikacijskih okvira obuhvaća kvalifikacije koje se nude u formalnom obrazovanju i osposobljavanju (npr. više strukovno obrazovanje i osposobljavanje te opće obrazovanje). Te kvalifikacije reguliraju i dodjeljuju nacionalna tijela. No zemlje sve više šire svoje okvire kako bi obuhvatile kvalifikacije koje su dodijeljene tijekom stalnog ili daljnjeg obrazovanja i osposobljavanja i koje se često dodjeljuju izvan formalnog nacionalnog kvalifikacijskog sustava.

Utjecaj na svjetskoj razini

Europski kvalifikacijski okvir i njegove opisnice razina bili su izvor nadahnuća za razvoj kvalifikacijskih okvira u cijelom svijetu. Trenutačno je uspostavljeno ili se razvija više od 150 nacionalnih kvalifikacijskih okvira¹⁴. Pozitivan popratan učinak Europskoga kvalifikacijskog okvira, koji je izvan Europe relativno dobro poznat, jest to da tijela za priznavanje kvalifikacija lakše razumiju kvalifikacije, što olakšava njihovo priznavanje.

13 <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>

14 <https://publications.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/406d3baf-deef-11e7-9749-01aa75ed71a1>

Pogled u budućnost

Revizija Preporuke o Europskome kvalifikacijskom okviru iz svibnja 2017. dala je procesu Europskoga kvalifikacijskog okvira novi zamah. Tom se revizijom poziva države članice da prema potrebi preispitaju i ažuriraju svoje povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Time se pomaže osigurati da informacije na kojima se to povezivanje temelji budu točne, transparentne i da odražavaju sve važne promjene na nacionalnoj razini. Pritom je zadržana jezgra procesa Europskoga kvalifikacijskog okvira, odnosno povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira i njihovih razina s Europskim kvalifikacijskim okvirom.

Revidirana Preporuka označava važan korak u sazrijevanju Europskoga kvalifikacijskog okvira. Dok su rane faze Europskoga kvalifikacijskog okvira uglavnom bile usmjerene na povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira sa zajedničkim referentnim okvirom, taj proces sada obilježava uključivanje kvalifikacija u okvire. Sve kvalifikacije uvrštene u okvire koje su povezane s Europskim kvalifikacijskim okvirom trebale bi poštovati zajednička načela osiguravanja kvalitete iz Priloga IV. Preporuci.

U kontekstu Europskoga kvalifikacijskog okvira uspostava postupaka za dodjeljivanje razina međunarodnim kvalifikacijama uključenima u nacionalne okvire bit će novo područje rada u kojem će razmjena informacija i savjetovanje među državama članicama biti ključni za dosljednost.

Revidiranom Preporukom otvara se i mogućnost suradnje s trećim zemljama radi omogućivanja usporedbe njihovih (nacionalnih ili regionalnih) kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Tom bi se suradnjom ojačala usporedivost europskih kvalifikacija i kvalifikacija trećih zemalja te bi se olakšala mobilnost građana EU-a i građana trećih zemalja.

U bliskoj će se budućnosti dalje raditi i na opisivanju, uporabi i primjeni ishoda učenja kako bi se povećala transparentnost i razumijevanje usporedivosti kvalifikacija.

Poboljšat će se komunikacija kako bi se u većoj mjeri doprlo do poslodavaca, pružatelja obrazovanja i osposobljavanja, osoba koje uče, radnika i drugih dionika te kako bi im se pružile informacije o koristima Europskoga kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Kako bi se predstavila dodana vrijednost Europskoga kvalifikacijskog okvira i potakla njegova uporaba, revidiranom Preporukom i dalje se naglašava važnost prikazivanja odgovarajućih razina Europskoga kvalifikacijskog okvira na kvalifikacijama.

Naposljetku, Europski kvalifikacijski okvir pripremljen je za suočavanje s budućim kretanjima u učenju i radu. Kako bi se prilagodile digitalnom svijetu, razine Europskoga kvalifikacijskog okvira mogu se prikazati i u bazama podataka o kvalifikacijama. Nadalje, u revidiranu Preporuku uključen je zajednički skup podatkovnih polja za elektroničko objavljivanje informacija o kvalifikacijama s razinom Europskoga kvalifikacijskog okvira. To će svima uključenima pomoći da idu u korak s novim načinima dijeljenja i povezivanja informacija u korist osoba koje uče, radnika, tražitelja zaposlenja i poslodavaca. Rad na europskim portalima kojim se osigurava da informacije o kvalifikacijama budu dostupne i objavljene također će se nastaviti i prilagoditi potrebama sutrašnjice.

Pokrate

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja	Cedefop
Europski sustav bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju	ECVET
Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova	ECTS
Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje	EQF
Europski sustav osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju	EQAVET
Europske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja	ESCO
Europski standardi i smjernice za osiguranje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja	ESG
Europska zaklada za osposobljavanje	ETF
Europska unija	EU
Nacionalni kvalifikacijski okvir(i)	NKO(-i)
Strukovno obrazovanje i osposobljavanje	S00

Osobno stupite u kontakt s EU-om

U cijeloj Europskoj uniji postoje stotine informacijskih centara Europe Direct.

Adresu vama najbližeg centra možete pronaći na: https://europa.eu/european-union/contact_hr

Telefonom ili elektroničkom poštom

Europe Direct služba je koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji.

Tu službu možete kontaktirati na sljedeće načine:

- nazovite besplatan telefonski broj: 00800 6 7 8 9 10 11 (određeni operateri mogu naplatiti te pozive)
- nazovite standardni broj: +32 22999696 ili
- pošaljite poruku elektroničke pošte na: https://europa.eu/european-union/contact_hr

Pronađite informacije o EU-u na internetu

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama Europa: https://europa.eu/european-union/index_hr

Publikacije EU-a

Besplatne publikacije ili publikacije koje se naplaćuju možete preuzeti ili naručiti na: <https://publications.europa.eu/hr/publications>. Za više primjeraka besplatnih publikacija obratite se službi Europe Direct ili najbližem informacijskom centru (vidjeti https://europa.eu/european-union/contact_hr).

Zakonodavstvo EU-a i povezani dokumenti

Za pristup pravnim informacijama iz EU-a, uključujući cjelokupno zakonodavstvo EU-a od 1952. na svim službenim jezičnim verzijama, posjetite internetske stranice EUR-Lexa: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=hr>

Otvoreni podaci iz EU-a

Portal otvorenih podataka EU-a (<http://data.europa.eu/euodp/hr>) omogućava pristup podatkovnim zbirkama iz EU-a. Podaci se mogu besplatno preuzimati i ponovno uporabiti u komercijalne i nekomercijalne svrhe.

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (EQF) usmjeren je na poboljšanje transparentnosti, usporedivosti i prenosivosti kvalifikacija građana. Ova je brošura objavljena kako bi se obilježila 10. godišnjica Europskoga kvalifikacijskog okvira i sadržava općeniti pregled tog okvira, prikazuje kako se može upotrijebiti te tko od njega ima koristi. U njoj su naglašena i postignuća Europskoga kvalifikacijskog okvira u posljednjih 10 godina te se razmatraju buduća kretanja.

Naše publikacije možete preuzeti ili se besplatno pretplatiti na ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=hr

Ako želite primati redovite obavijesti o Glavnoj upravi za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje, pretplatite se na besplatan e-bilten Socijalna Europa na <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=371&langId=hr>

@socialeurope

@EU_Social

